

Studiebesök på Skandiabiografen 25 september 2026

Vi var en liten grupp på 18 personer som träffades utanför biografen Skandia, ett hus som byggdes under 1800-talet.

Fram till 20-talet ansågs film som simpelt marknadsnöje, med korta enkla avsnitt, som visades runt på marknader och andra platser där människor samlades.

Men 1923 öppnades det fina Warodellska huset som biograf.

Vår suveräne guide, biografhistorikern Kjell Furberg, berättade om hur några visionärer ville etablera film som mer seriös, med stor potential som konstform.

De började köpa mark och hus i centrala delar av Stockholm och byggde riktiga teatrar för visningar av långfilm.

För att bygga om det Warodellska huset till Skandiabiografen lockade de arkitekten Gunnar Asplund, som egentligen var en allkonstnär, med stort intresse för inredning och konst.

Asplund anlidade 8 konstnärer, några av dem ganska unga och okända, som kunde bidra till inredningen.

Vi samlades först i 'vestibulen', medan Kjell berättade om hur biografens tak sträckte sig ut över trottoaren, där publiken samlades innan de släpptes in.

Han förklarade att en av Asplunds idéer om Skandia var att leka med känsla av att vara utomhus.

Vi stod i ett rum som liknade ett grekiskt tempel, med pelare här och där och reliefer ovanför varje dörr.

Stig Blomberg gjorde relieferna som bidrar till den nyklassicism som präglar hela huset.

Asplund betraktas ofta som en arkitekt som bidrog till funktionalismens framväxt, men här ser man hur ofta han blandar in referenser till grekisk-romersk stil.

På vänster sidan av vestibulen ligger två små rum, där damer kunde sitta i fred under målade band i den stil som blev känd som 'Nordisk klassicism' eller 'Swedish grace'.

Samtidigt, i det lilla runda rummet mittemot, finns ett håll i taket.

Hela rummet är en liten förlaga till Asplunds ritning av Stadsbiblioteket 5 år senare.

Vestibulen var som en teaterfoajé med 4 dörrar som ursprungligen ledde ned till olika delar av biografens 'parkett'.

Enligt Kjell var Asplunds idé att de långa mörka passager skulle bidra till en förtrollning och en känsla av att gå in i filmens värld.

Det var lätt att känna, när vi kom till den långa hallen som omringar själva biosalongen.

Plötsligt står vi utanför ett romerskt tempel, med lampor som kastar ljus över 'gatan,' lite som att vara i Gamla stan en mörk kväll.

Innan vi gick upp till balkongen, pekade Kjell ut några detaljer som är viktiga för att kunna förstå det som influerade Asplund.

Det finns små alkover med målningar inspirerade av Asplunds resa till Pompei, med lekfulla figurer som bland annat spelar Hamlet och filmar med en kamera.

På andra sidan korridoren ser man runda fönster som är typiska för den funktionalistiska stilen.

Det finns små detaljer överallt, som detta lejonhuvud monterat på ledstången.

Takmålningar över trappan berättar sagor, som sträcker sig tillbaka till grekerna.

Högst upp finns det loger och sittplatser.

Många av möblerna som Asplund ritade har försvunnit, men några speglar finns kvar och man jobbar för att få tillbaka flera klenoder, bl a en stol från Nationalmuseum.

Dörrarna till logerna är vackra och samtidigt lekfulla:
Själva dörren är större än den ser ut framifrån.

Asplund lekte verkligen med skalan när han ritade dem!

Den långa rad av dörrar, som ser ut som portaler in till
enskilda loger, leder egentligen bara till platserna längst
balkongsidan.

Till slut satte vi oss i själva biosalongen.

På sammetsdraperierna som hänger längs balkongen återkommer nyklassicismen.

Här finns en bild av Dante Alighieri, men även längre bort en bild av Asplund själv.

Vi fick se en film om hur biografen såg ut vid invigningen.

Filmen visar arbetet som pågick för att färdigställa biografen och även raden av de 50-tal personer som jobbade som värdar under filmvisningar.

Vi hade sett mycket av textilarbetet i huset, inte minst fina broderier, och från filmen förstod vi att det var många kvinnor som var engagerade i detta arbete.

1962 kom upp en ny ridå, som ersatte den gamla.

Den består av 172 meters tyg(!) och hänger som en mycket fin komplettering till den ursprungliga inredningen.

Adam och Eva står kvar på var sin sida av filmduken.

De lampor som ursprungligen hängde från det djupblåa taket är borta, men den gyllene basunen är kvar och lysas upp inför varje filmstart.

Text och bilder Karin Becker.